

Józef M. Dołęga

Sprawozdanie z konferencji naukowej poświęconej książce: *Aby poznać Boga i człowieka, cz. I: O Bogu dziś*, red. B. Bejze, wyd. Sióstr Loretanek, Warszawa 1974, ATK, 10 marca 1975

Studia Philosophiae Christianae 12/1, 248-250

1976

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Po trzecim odczycie z braku czasu dyskusja się nie odbyła. Na zakończenie sympozjum ks. Dziekan K. Klósek podziękował Prelegentom, prowadzącemu dyskusję ks. prof. dr J. Iwanickiemu oraz wszystkim dyskutantom i licznie zebranym słuchaczom.

Józef M. Dołęga i Tadeusz Klimski

Sprawozdanie z konferencji naukowej poświęconej książce: *Aby poznać Boga i człowieka*, cz. I: *O Bogu dziś*, pod red. B. Bejze, Wyd. Sióstr Loretanek, Warszawa 1974, ATK, 10 marca 1975.

W dniu 10 marca 1975 roku w Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie odbyła się konferencja naukowa poświęcona książce: *Aby poznać Boga i człowieka*, cz. I: *O Bogu dziś*. Konferencję zorganizowano z inicjatywy ks. bpa doc. dra B. Bejzego i ks. Dziekana Wydziału Filozofii Chrześcijańskiej ATK prof. dra K. Klósaka.

We wprowadzeniu do dyskusji Redaktor książki, ks. bp B. Bejze omówił sposób przygotowania omawianej pracy oraz wskazał na cel tej edycji, jest on określony w dedykacji, a mianowicie: „Ojcu Świętemu Pawłowi VI, który wszystkich ludzi dobrej woli wzywa do prowadzenia dialogu, książkę tę, mającą służyć dialogowi filozoficznemu dedykują Autorzy, Redaktor, Wydawnictwo”. Dlatego praca przedstawia różne koncepcje filozoficzne obecnie głoszone. Chodziło przede wszystkim Redaktorowi o zaprezentowanie obiektywne problematyki, bez oceniania przedstawionych teorii. Publikacja zawiera dwa działy: filozoficzny i teologiczny.

Dział filozoficzny zawiera następujące artykuły: E. Morawiec: *Nauki szczegółowe, filozofia a poznanie istnienia Boga*, 13—38; K. Klósak: *Z metodologii filozofii Boga*, 39—50; B. Dembowski: *Poznanie Boga jako Absolutu i Osoby*, 51—64; W. Eborowicz: *Współczesny augustinizm w problematyce Boga*, 65—70; M. A. Krąpiec, Z. J. Zdybicka: *O tomistycznej drodze poznania Boga*, 71—84; A. B. Stępień; *Zagadnienie Boga w fenomenologii*, 85—94; L. Wciórka: *Problem Boga w ramach ewolucyjnej wizji świata Teilharda de Chardin*, 95—106; S. Kamiński: *Zagadnienie absolutu w filozofii scjentyistycznej*, 107—120; M. Jaworski: *Idea Boga a współczesny ateizm*, 121—132; Z. J. Zdybicka: *Problem tak zwanej śmierci Boga*, 133—154.

Dział teologiczny zawiera następujące prace: L. Stachowiak: *Bóg w pismach starotestamentalnych i literaturze międzytestamentalnej*, 155—170; J. Kudasiwicz: *Nauka o Bogu w Ewangeliach synoptycznych*, 171—182; W. Hryniewicz: *Modele przedstawiania Boga w teologii współczesnej*, 183—204; A. Nossol: *Futurum i novum jako elementy*

konstytutywne pojęcia Boga, 205—216; S. C. Napiórkowski: *Trinitarno-zbawcze działanie Boga według współczesnej teologii*, 217—226.

W dyskusji zabrali głos: doc. dr hab. A. Zuberbier, prof. dr M. Gogacz, prof. dr J. Iwanicki, prof. dr K. Klószak, doc. dr hab. M. Lubański, doc. dr hab. B. Dembowski, dr R. Żerański.

A. Zuberier w swoim wystąpieniu stwierdził, że merytorycznie publikacja ta została uwieńczona sukcesem. Dwa działy książki są uzupełniające i przeciwstawne. Dział filozoficzny stwierdza, że o Bogu można mówić w oparciu o tomizm egzystencjalny, podczas gdy dział teologiczny mówi o Bogu w oparciu o inne, niż tomizm, filozofie. Bogactwa języków w jakich mówi się o Bogu nie można redukować w teologii. Teologia szuka przez interpretacje biblijne i filozoficzne ukazania całej rzeczywistości Boga. Język biblijny przekracza bogactwem tę interpretację jaką daje filozofia bytu. Przy mówieniu o Bogu posługujemy się modelami: egzystencjalno-personalistycznym, lingwistycznym, a nawet uciekamy się do teologii negatywnej. Modele te muszą spełniać funkcję spójności. Teologia współczesna jest daleka od przedstawienia jednolitego systemu. Dwa działy w książce: filozoficzny i teologiczny biegną obok siebie mając inne aspekty formalne i przedmiotowe, wzajemnie się inspirują. Odnosnie teologów należy stwierdzić, że nie muszą się oni wiązać z jednym systemem filozoficznym, są zobowiązani do wierności wobec Objawienia i Kościoła.

W związku z poruszonymi problemami przez A. Zuberbiera zabrał głos M. Gogacz, który zauważył, że teologie nawiązują do pokantowskich prądów filozoficznych, ponieważ teologia bada informacje i posługuje się wartościami. W toku dyskusji zauważono, że w teologii współczesnej jest dużo intuicji, co również występuje w niektórych kierunkach filozoficznych (M. Lubański). W teologii należy szczególnie podkreślić znaczenie języka, zwłaszcza przy rozumieniu objawienia i natchnienia (J. Iwanicki).

M. Gogacz w wystąpieniu swoim podkreślił znaczenie takiej publikacji, ponieważ przedstawia ona bogactwo problemów, jest bogata w informacje, prezentuje różne ujęcia Boga. Ze szczegółowych zagadnień, to problem zależności ujęć filozoficznych od doświadczenia, od faktów naukowych, od naukowego obrazu świata. Zaprezentowano ukazanie Boga w wymiarze egzystencjalnym oraz w ramach ewolucyjnej wizji świata Teilharda de Chardin. W dyskusji ustalono, że do poznania istnienia Boga należy wychodzić ze skutków w celu ukazania Jego transcendencji oraz należy używać sformułowania „argumentacja za istnieniem Boga” zamiast „dowód” (B. Dembowski).

K. Klószak w dyskusji wskazał na trudności formalne problematyki Boga w tomizmie egzystencjalnym ponieważ problem ostatecznego wyjaśnienia bytu realnego nie prowadzi do ujęcia bytu przygodnego,

a przecież problematyka Boga jest funkcją ostatecznego wyjaśnienia bytu przygodnego.

R. Zerański wyraził postulat aby dbać o uściślenia terminologiczne, posługując się modelami lingwistycznymi, ponieważ język religijny zawiera w sobie funkcję ekspresywną, a nie tylko funkcję informacyjną.

Na zakończenie dyskusji zabrał głos Redaktor książki, ks. bp B. Bejze, który stwierdził, że publikacja spełniła już swoją rolę ponieważ wywołała tak żywą i konstruktywną dyskusję w ramach dialogu, wyraził również życzenie i prośbę aby podobna konferencja mogła się odbyć w celu omówienia drugiej części tej książki.

Zamykając konferencję ks. Dziekan K. Klósak podziękował wszystkim biorącym udział w dyskusji oraz uczestnikom tego spotkania naukowego.

Józef M. Dołęga

Wizyta profesora Konstantego Regameya w Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie

W dniu 10. IV. 1975 r. profesor Uniwersytetu w Lozannie i Katolickiego Uniwersytetu we Fryburgu, Konstanty Regamey, złożył wizytę w ATK.

Profesor K. Regamey jest indianistą, uczniem profesora Stanisława Schayera, światowej sławy badaczem filozofii i filologii buddyjskiej, znawcą filozofii Wschodu i Zachodu. Dwukrotnie reprezentował Europę na Spotkaniach filozofów Wschodu i Zachodu odbywających się w Honolulu na Hawajach (1959, 1962). Profesor K. Regamey jest również znanym kompozytorem.

Celem wizyty w ATK było spotkanie z doktorem Leonem Cyboranem i publiczna dyskusja dotycząca filozofii jogi, a szczególnie zagadnienia wielości *puruszów* (bytów podmiotowych) w *Jogasutrach* Patańdzalego. Próbę nowej interpretacji tego systemu opublikował dr Cyboran w 1973 r.¹ Dyskusji przysłuchiwali się studenci i liczni goście.

Dotychczas w interpretacji *Jogasutr* Patańdzalego przyjmowano wielość *puruszów* wyzwolonych. Dr Cyboran występuje przeciw takiej interpretacji, twierdząc, że nie ma ona podstawy w tekście, lecz pochodzi od późniejszych komentatorów. Pierwszą diskutowaną kwestią był

---

¹ Leon Cyboran: *Filozofia jogi. Próba nowej interpretacji*, PWN, Warszawa 1973.